

Θεραπεία της τοξοπλάσμωσης των μικρών μηρυκαστικών. Πρόληψη και σχέση με τη δημόσια υγεία.

Μαρία Μπέντση

Επιβλέπων: Γιαδίνης Νεκτάριος

Toxoplasma gondii

- 1908 Ινστιτούτο Παστέρ, Τυνησία
Ήπαρ αφρικανικού τρωκτικού *Ctenodactylus gondii*
- 1923 Άνθρωπος
- 1939 Συγγενής φύση τοξοπλάσματος
- 1960 Αναγνώριση γάτας ως τελικού ξενιστή

Παγκόσμια εξάπλωση, 1/3 ανθρώπινου πληθυσμού μολυσμένο

Αιγοπρόβατα: Βαριές οικονομικές απώλειες λόγω αποβολών

Οροθετικότητα αυξημένη σε χώρες με υγρό κλίμα
Ελλάδα 63% (2013)

Σκοπός της μελέτης

- Διερεύνηση νεότερων δεδομένων στη θεραπεία της τοξοπλάσμωσης των μικρών μηρυκαστικών
- Αναζήτηση αποτελεσματικών φαρμακευτικών συνδυασμών για την οξεία και τη χρόνια μορφή
- Αναζήτηση των προληπτικών μέτρων που σχετίζονται με τη δημόσια υγεία και των νεότερων δεδομένων για τα εμβολιακά προγράμματα στα ζώα και τον άνθρωπο.

Toxoplasma gondii, 3 γενετικοί τύποι

1. Εξαιρετικά λοιμογόνος στα ποντίκια
2. Πιο κοινός, εμφάνιση σε επίμονα μολυσμένα ζώα
3. Μη λοιμογόνος

Αποβολές στα πρόβατα κυρίως από το γενότυπο 2

Κυριότεροι τρόποι μετάδοσης στα αιγοπρόβατα

- Κατάποση ωοκύστεων από το περιβάλλον
  - Διαμέσου του πλακούντα
  - Μολυσμένο νερό
- Στους ανθρώπους επιπλέον μέσω του κρέατος και του γάλακτος

Κύριο σύμπτωμα: Αποβολές

Ανάλογα με το στάδιο της κυοφορίας

Εμβρυϊκός θάνατος και απορρόφηση, αποβολή, μουμιοποίηση εμβρύων, γέννηση θνησιγενών και θάνατος νεογνών, κλινικά υγιή μολυσμένα ζώα

Γιαδίνης, 2012

Διάγνωση

1. Απομόνωση παρασίτου
2. Μικροσκοπική εξέταση τομών
3. Ανοσοϊστοχημεία
4. Ορολογικές εξετάσεις (κυρίως στη χρόνια μορφή)
  - Δοκιμή των Sabin-Feldman (dye test)
  - Έμμεσος ανοσοφθορισμός
  - Έμμεση αιμοσυγκόλληση
  - Σύνδεση του συμπληρώματος
  - Άμεση αιμοσυγκόλληση
  - ELISA (έλλειψη αντιδραστικών ειδικών για ζώα)
  - PCR

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Φάρμακα κατασταλτικά της ανάπτυξης του πρωτόζωου, όχι πρωτοζωοκτόνα.

- Συνδυασμός πυριμεθαμίνης-sulfadimidine
- Decoquinat
- Συνδυασμός τριμεθοπρίμης-sulfadimidine
- Μονενσίνη
- Αζιθρομυκίνη με πυριμεθαμίνη/sulfadimidine
- Ατοβακόνη

Πυριμεθαμίνη: Συνθετική διαμινοπυριδίνη, ανταγωνιστής του φολικού οξέος.

Κατανομή σε όλους τους ιστούς σε συγκεντρώσεις μεγαλύτερες από αυτές στο πλάσμα του αίματος. Χορήγηση σε συνδυασμό με σουλφοναμίδες.

Σουλφοναμίδες: αναστολή της σύνθεσης του φολικού οξέος και κατά συνέπεια του DNA των μικροοργανισμών

Μη ιονισμένη μορφή στο πλάσμα → εύκολη διέλευση στις κυτταρικές μεμβράνες και τους διάφορους φραγμούς (αιματοεγκεφαλικός φραγμός, προστάτης, οφθαλμοί)

Decoquinat

Συνθετικό πρόσθετης ύλης ζωοτροφών εγκεκριμένο για χρήση στον έλεγχο της κοκκιδίωσης.

Σύμφωνα με έρευνα σε έγκυες προβατίνες η προσθήκη 2 mg/kg σ.β. στην τροφή πριν την έκθεση στο *T.gondii* συνεπάγεται:

- Λιγότερες βλάβες στον πλακούντα
- Μακρύτερη μέση διάρκεια κύησης
- Αυξημένο βάρος γέννησης
- Αυξημένος αριθμός ζωντανών αρνιών

Μονενοϊνή

Ιονοφόρο αντιβιοτικό

Χρήση ως αυξητικός παράγοντας στα μικρά
μηρυκαστικά

Αποτελεσματικό στη χρήση για έλεγχο της
τοξοπλάσμωσης

Μείωση της εμβρυικής θνησιμότητας εξαιτίας της
τοξοπλάσμωσης

Δοσολογία: 15-30 mg

Μειονέκτημα: χαμηλό περιθώριο ασφάλειας (τοξίκωση)

Αζιθρομυκίνη

- Χρήση σε πειραματικό στάδιο για τη θεραπεία της τοξοπλάσμωσης στα μικρά μηρυκαστικά
- Αποτελεσματική σε συνδυασμό με πυριμεθαμίνη ή σουλφαδιαζίνη, μόνη εκλεκτική αποτελεσματικότητα
- Έρευνα σε ποντίκια, αποτελεσματικό στους πνεύμονες και στο αίμα, αναποτελεσματικό στον εγκέφαλο
- Χορήγηση σε ασθενείς με οφθαλμική τοξοπλάσμωση

Ατοβακόνη

Μείωση του αριθμού των κύστεων

Μείωση πιθανότητας επανεμφάνισης της νόσου.

Σε έρευνα χορήγηση σε τοξοπλάσμωση
επιμύων με μάλλον καλά αποτελέσματα.

Στα πρόβατα χρήση ακόμη σε πειραματικό στάδιο.

Πρόληψη

Σε επίπεδο εκτροφής:

- Αποφυγή ύπαρξης γατών στην εκτροφή, ειδικά στα σημεία αποθήκευσης ζωοτροφών.
- Έλεγχος πηγών νερού από τις οποίες ποτίζονται τα ζώα
- Ισορροπημένο σιτηρέσιο.
ανεπάρκεια ιωδίου → επίδραση στην κυτταρική
ανοσία, αυξημένη ευαισθησία σε λοιμώξεις

Μέτρα πρόληψης για τον άνθρωπο

- Μείωση της περιβαλλοντικής μόλυνσης
- i. Διατροφή γατών με εμπορικές δίαιτες, όχι ωμό κρέας
- ii. Περιορισμός αναπαραγωγής γατών με στείρωσεις
- iii. Σωστή απόρριψη περιττωμάτων γάτας
- Προσεκτική τήρηση των κανόνων υγιεινής από τις εγκυμονούσες γυναίκες

- 56° C εσωτερικά για 10'
- Βράσιμο κρέατος → 62,8° C, βαθύτερο σημείο (ΗΠΑ)
- 65,6° C
- Κατάψυξη: -12° C για 2 μέρες
- Εξυγίανση κρέατος με ενισχυτικά διαλύματα (γαλακτικό νάτριο ή κάλιο)
- Σύγχρονη επεξεργασία (υψηλή πίεση ή γ-ακτινοβολία)
- Αποφυγή κατανάλωσης γάλακτος και προϊόντων που δεν έχουν υποστεί τη διαδικασία παστερίωσης

- Προσεκτικός χειρισμός ωμού κρέατος (πλύσιμο χεριών, μαχαιριών και σκευών μετά τη χρήση)
- Θέσπιση προγραμμάτων παρακολούθησης του *T. gondii* στα σφαγεία με καθιέρωση επικυρωμένων δοκίμων (μη ύπαρξη διαθέσιμων ορών αναφοράς και ιστών)

Εμβόλια

Στόχος εμβολίων:

- Πρόληψη νόσησης στα ζώα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση
- Πρόληψη μόλυνσης στους ανθρώπους
- Ανοσοποίηση των κατοικίδιων γατών, διαταραχή κύκλου παρασίτου και πρόληψη μόλυνσης περιβάλλοντος

Τοχοναχ®-MSD (πρόβατα)

Ατελής στέλεχος του παρασίτου S48

- ✓ Ελαττωμένης λοιμογόνου δύναμης, αποτελεσματικό, επανάληψη κάθε 18 μήνες

Γάτες → T-263 στέλεχος

Μερική ανάπτυξη παρασίτου, όχι αποβολή ωοκύστεων

Όχι ιδιαίτερα αποτελεσματικό

Μειονέκτημα: παραγωγή με μόλυνση ποντικών και συλλογή κύστεων από τους εγκεφάλους τους.

- Εμβόλια υπομονάδων
- Βιοτεχνολογικά εμβόλια

Συμπεράσματα

- Ιδιαιτερότητα του παρασίτου η ύπαρξη διαφορετικών μορφών του κατά τη διάρκεια του βιολογικού κύκλου
- Στάδιο κύστεων παράσιτο προστατευμένο από το ανοσοποιητικό σύστημα
- Θεραπεία κυρίως με πυριμεθαμίνη, sulfadimidine, decoquinate και μονενσίνη

- Αναζήτηση ουσιών αποτελεσματικών στη χρόνια μορφή
- Σημαντική για τη δημόσια υγεία η τήρηση των μέτρων βιοασφάλειας.
- Μελλοντική λύση η ύπαρξη εμβολίου για τα αιγοπρόβατα καθώς και για τους τελικούς ξενιστές.

Ευχαριστώ!